

Compromis, maar ten koste waarvan?

Analyse CDU/CSU-crisis

Achtergrond - 3 juli 2018 - Auteur: Marja Verburg

De machtsstrijd tussen de CDU en de CSU is niet geëindigd in een kabinetscrisis, niet in een breuk tussen de zusterpartijen CDU en CSU en zelfs niet met het vertrek van de al zo goed als afgetreden minister van Binnenlandse Zaken Seehofer (CSU). In plaats daarvan ligt de bal nu bij de SPD en hebben Merkel en Seehofer Oostenrijk gepasseerd.

Het compromis over het terugsturen van bepaalde groepen asielzoekers dat Merkel en Seehofer maandagavond laat sloten, mag de CDU en de CSU uit hun [zelf gecreëerde impasse](#) helpen, de SPD zit er nu mee in haar maag. Als derde regeringspartij moet ook de SPD akkoord gaan met de [plannen](#). Alleen al de term transitcentra keurt ze af. Vanuit deze centra moeten asielzoekers die al in een ander EU-land staan geregistreerd zo snel mogelijk naar dat land worden teruggestuurd, is het idee. De SPD sprak zich daar in 2015 al tegen uit: dat zijn in haar ogen gesloten centra en die wil ze niet.

De SPD zit met een duivels dilemma: stemt ze in met het compromis van CDU en CSU, breekt ze met haar eigen standpunt en stelt ze haar kiezers teleur. Keurt ze het af, dreigt alsnog een kabinetscrisis waar de SPD dan de schuld van krijgt. Vanmiddag liet een SPD-binnenlandexpert weten dat de partij de term *Transitzentrum* liever vervangen ziet door *Expresszentrum*. Dat lijkt erop te wijzen dat de SPD naar een akkoord neigt.

Drie grensovergangen

Het compromis van CDU en CSU is een oplossing voor een politiek conflict en niet voor het migratieprobleem. In de eerste vier maanden van 2018 waren 18.000 asielzoekers die een aanvraag in Duitsland deden, al in een ander EU-land geregistreerd, blijkt uit [cijfers](#) van het ministerie van Binnenlandse Zaken. Dat zijn geen extreme aantallen en een deel van hen wordt al teruggestuurd.

Het compromis van CDU en CSU is een oplossing voor een politiek conflict en niet voor het migratieprobleem

Bovendien lijkt het erop dat alleen mensen die direct bij de grens worden gecontroleerd, naar zo'n transitcentrum kunnen worden gestuurd. In Duitsland zijn er in totaal slechts drie grensovergangen waar permanent wordt

gecontroleerd, tussen Oostenrijk en Beieren. Daar komen nu zo'n 200 asielzoekers per maand binnen, van wie een deel sowieso al wordt teruggestuurd naar Oostenrijk. (Lees ook: [Zo zijn de Duitse grenscontroles geregeld](#))

'Achse der Willigen'

Seehofer en Merkel willen asielzoekers die in een Europees land staan geregistreerd waarmee Duitsland geen terugkeerafspraken heeft gemaakt, vanuit de transitcentra naar Oostenrijk uitwijzen. Daar zit dat land niet op te wachten, heeft het al laten weten.

De Oostenrijkse premier Kurz onderhoudt nauwe banden met de CSU. Twee weken geleden hadden Oostenrijk en Beieren een gemeenschappelijke kabinetszitting. Met Seehofer sprak Kurz in juni over een 'Achse der Willigen': Oostenrijk, Duitsland en Italië kunnen zorgen voor strengere bewaking van de Europese buitengrenzen en samen optrekken tegen illegale migratie.

Daarmee bedoelde hij niet dat Duitsland asielzoekers die nergens anders heen kunnen naar Oostenrijk stuurt. Als Duitsland dat doet, voert Oostenrijk controles aan de grens met Italië en Slovenië in, heeft Wenen dinsdagmorgen laten weten. Dan gebeurt precies wat Merkel wilde voorkomen: dan worden asielzoekers zonder afspraken door Europa geschoven, worden Europese binnengrenzen gesloten en dreigt het gevaar dat landen als Italië en Griekenland helemaal geen asielzoekers meer registreren.

'Koalitionspartnerkiller'

De vraag is hoe de CDU en de CSU nu verder moeten. De CSU heeft zulke onverzoenlijke taal uitgeslagen, dat het vertrouwen flink is geschaad. Seehofer heeft zijn geloofwaardigheid verspeeld: hij dreigde zijn beleid eigenmachtig uit te voeren en deed dat niet, hij dreigde zijn ontslag in te dienen en deed dat ook niet, hij stuurde aan op een breuk en zette die niet door en nam tenslotte genoegen met een vaag en onuitgewerkt compromis. Een expert als de Europese migratie-deskundige Gerald Knaus [fileerde](#) het "nieuwe grensregime" dinsdagochtend vroeg al in vijf tweets.

Merkel heeft onderschat hoeveel mensen in Duitsland vinden dat de regering geen grip heeft op de immigratie

Merkel komt ook beschadigd uit de strijd. In het [zomerinterview met de ZDF](#) gaf ze zondag toe dat de druk vanuit de CSU haar heeft aangespoord tot de afspraken die ze op de EU-top heeft gemaakt. Had ze die dan niet uit eigen beweging al eerder kunnen maken? In de commentaren in Duitse media wordt haar verweten dat ze heeft onderschat hoeveel mensen in Duitsland vinden dat de regering geen

grip heeft op de immigratie. De CSU heeft dat tot haar argument gemaakt om een strenger beleid te eisen. Met haar bereidheid Seehofer tegemoet te komen, laat Merkel in feite weten dat ze te chanteren is. Seehofer zei maandagavond triomfantelijk dat het loont om voor je overtuigingen te vechten.

Tenslotte heeft Merkel met het compromis haar naam als *Koalitionspartnerkiller* weer bevestigd: partijen die met Merkel regeren, komen daar slechter uit. Dat gevaar dreigt nu weer voor de SPD. Merkel lijkt de brand nu even te hebben geblust, maar ze heeft de problemen niet opgelost.

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/artikel/26989/compromis-maar-ten-koste-waarvan>